

Tomasz Ratajczak

Tomasz Maczuga (24 II 1946–15 IV 2013)

Wadoviana : przegląd historyczno-kulturalny 16, 237-239

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOMASZ MACZUGA

(24 II 1946–15 IV 2013)

T. Maczuga

W dniu 15 kwietnia 2013 r. zmarł w Krakowie dr inż. Tomasz Maczuga, zasłużony nauczyciel akademicki, kolekcjoner i znawca dawnej grafiki i książki. Odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, a także wielokrotnie nagradzany m.in. przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych i wybitne osiągnięcia w pracy nauczyciela akademickiego. Przez lata oddany kolekcjonerskiej pasji, u schyłku życia postanowił wraz z żoną Janiną przeznaczyć swoje zbiory na ufundowanie stypendiów dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Wadowicach, którego był absolwentem, oraz dwóch liceów w Nowym Sączu, którymi w pierwszym ćwierćwieczu XX w. kierował Jego dziadek Apolinary Kajetan Maczuga. Ponadto utworzył i powierzył Fundacji im. Stefana Batorego fundusz stypendialny dla absolwentów wyżej wymienionych szkół.

Tomasz Maczuga urodził się 24 lutego 1946 r. w Wadowicach. Jego ojciec Stanisław był absolwentem prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i pracownikiem administracji państwowej, zaś matka Helena, z domu Matuszykówna, po ukończeniu wadowickiego Seminarium Nauczycielskiego pracowała w szkolnictwie.

Po uzyskaniu matury w 1963 r. został studentem Wydziału Budownictwa Wodnego Politechniki Krakowskiej, gdzie otrzymał tytuł magistra inżyniera budownictwa wodnego (1968) i propozycję pracy najpierw w charakterze inżyniera-stażysty, następnie asystenta, starszego asystenta, a po obronie pracy doktorskiej w roku 1979 – adiunkta. Doktoryzował się w University College Dublin, prowadząc badania nad metodami numerycznymi w rozwiązywaniu równań ruchu nieustalonego. Promotorem Jego pracy doktorskiej został prof. James C. I. Dooge, jeden z najwybitniejszych hydrologów drugiej połowy XX w., zasłużony polityk irlandzki i europejski, wielki przyjaciel Polski i Polaków.

Po powrocie do kraju oddał się bez reszty pracy badawczej, dydaktycznej i pełnieniu szeregu funkcji organizacyjnych. Prowadził ćwiczenia, laboratoria i wykłady, naukowo zajmował się hydrauliką rzeczną, m.in. obliczaniem fal powodziowych, a także modelowaniem matematycznym ich ruchu. W latach 90. ubiegłego wieku w ramach unijnego programu TEMPUS, wspierającego współpracę między uczelniami z krajów UE i krajów partnerskich, organizował liczne konferencje, szkolenia i kontakty naukowe. Był współorganizatorem, a od roku 1996 kierownikiem działającego przy Politechnice Krakowskiej ośrodka unijnej sieci FEMIRC (Fellow Member to the Community Innovation Relay Centres), której celem było dofinansowywanie badań naukowych. Gdy w 1997 r. powstało Centrum Transferu Technologii Politechniki Krakowskiej, został jego dyrektorem i piastował to stanowisko do roku 2006. Pod Jego kierunkiem rozpoczęła działalność Ośrodek Przekazu Innowacji Polska Południowa (Innovation Relay Centre South Poland), a ponadto otrzymał akredytację na prowadzenie największego w Polsce Regionalnego Punktu Kontaktowego Programów Ramowych UE dla Polski Południowej, koordynowanego przez Krajowy Punkt Kontaktowy, działający przy Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN. Był także współautorem i realizatorem *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego* oraz członkiem Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Podczas wieloletniej działalności organizacyjno-zarządzającej zgromadził wiele cennych publikacji dotyczących strategii rozwoju regionalnego, transferu technologii i innowacji. W 2009 r. zbiory te przekazał bibliotece Wyższej Szkoły Biznesu w Nowym Sączu.

Wielką prywatną pasją Tomasza Maczuga zawsze były książki, ilustracja książkowa i grafika, a patrzenia na ich piękno nauczył Go nauczyciel języka angielskiego Tadeusz Filip – w czasach II Rzeczypospolitej pracownik Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie.

Wolne chwile Tomasz Maczuga spędzał w antykwariatach i na aukcjach. W latach 1991–2002 był współwłaścicielem krakowskiego antykwariatu „Grafika”. Jednym z obszarów Jego kolekcjonerskich zainteresowań były katalogi antykwaryczne i aukcyjne, ponieważ uważał, że są ważnym źródłem wiedzy dla badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe¹. W 2010 r. przekazał Bibliotece Muzeum Narodowego w Warszawie 354 woluminy tego typu dokumentów. Ponad 1000 katalogów zagranicznych domów aukcyjnych, antykwariatów i galerii ofiarował Bibliotece Narodowej w Warszawie, z kolei Centrum Badawczemu Bibliografii Polskiej Estre-

1 Zob. T. Maczuga, *O korzyściach płynących ze zbierania i czytania katalogów antykwarycznych*, „Akapit”, t. 7 (2012), s. 59–68.

icherów, działającemu przy Uniwersytecie Jagiellońskim, podarował stare katalogi dotyczące poloniców. Kolejnymi obdarowanymi przez Niego instytucjami zostały krakowskie biblioteki Polskiej Akademii Umiejętności oraz Polskiej Akademii Nauk, a także Muzeum Narodowe w Krakowie, któremu odstąpił około 900 litografii (część tej kolekcji została przekazana już po Jego śmierci przez małżonkę Janinę). Warto w tym miejscu odnotować, że w 2013 r. Janina Maczuga przekazała do zbiorów Muzeum Miejskiego w Wadowicach liczne materiały dotyczące Tadeusza Filipa oraz dokumenty, fotografie i pamiątki po rodzinie Maczugów.

Był melomanem, a słuchanie muzyki klasycznej zapewniało Mu zarówno relaks, jak i koncentrację przy pracy. Dużo podróżował – zwłaszcza w ostatnich latach pracy zawodowej. Z krajów, które poznał lepiej, oprócz Irlandii wymienić można Belgię, Francję, Holandię i Włochy. Ale największą przyjemność sprawiał Mu spacer Młynówką Królewską czy po krakowskim parku Jordana, w pobliżu których mieszkał. Często proszony o sprawowanie opieki nad zagranicznymi gośćmi Politechniki Krakowskiej, lubił oprowadzać swoich podopiecznych po rodzinnych stronach. Zachwycał wówczas wszechstronną wiedzą i czytaniem.

Tomasz Maczuga wyznawał maksymę: *Żyj i daj żyć innym*. Miał wielu przyjaciół, w sercach których zapisał się jako człowiek uczynny i serdeczny.

Cześć Jego Pamięci!

Oparto na materiałach dostarczonych przez żonę Janinę i na wspomnieniach własnych.

dr Tomasz Ratajczak